

Kontrollplan för livsmedel 2023–2025

Innehåll

1 Sammanfattning	3
2 Mål för myndigheterna i livsmedelskedjan	5
2.1 Gemensamma effektmål för myndigheterna i livsmedelskedjan	5
2.1.1 Gemensamma effektmål	5
2.1.2 Operativa mål.....	6
2.2 Söderåsens miljöförbunds mål för kontroll inom kontrollområdet.....	8
3 Ansvarsfördelning inom kontrollområdet.....	9
3.1 Behörig central myndighet	9
3.2 Behörig myndighet för kontrollen.....	9
3.3 Ansvarsfördelning mellan de behöriga myndigheterna	9
3.4 Ansvarsfördelning inom den behöriga myndigheten.....	9
3.5 Opartiskhet på alla nivåer.....	11
4 Samordning	11
4.1 Samordning mellan behöriga myndigheter.....	11
4.2 Samordning inom Söderåsens miljöförbund	12
4.3 Delegering av uppgifter inom den offentliga kontrollen	12
5 Befogenheter och resurser för kontrollen	12
5.1 Kontrollmyndighetens befogenheter	12
5.2 Kontrollpersonal och utrustning.....	12
5.3 Finansiering av kontrollen.....	13
5.4 Kompetenskrav och utbildning	14
6 Organisation och utförande av kontrollen	14
6.1 Registrering och godkännande av kontrollobjekt	14
6.2 Prioriteringar inom kontrollområdet – riskbaserad kontroll	14
6.3 Rutiner för utförande av kontroll.....	16
6.4 Provtagning och analys	16
6.5 Rapportering av kontrollresultat.....	16
6.6 Öppenhet i kontrollen.....	17
7 Åtgärder vid bristande efterlevnad av lagstiftningen.....	17
8 Uppföljning och utvärdering av kontrollen	18
8.1 Uppföljning.....	18
8.2 Revisioner	18
8.3 Utvärdering	19
9 Beredskap.....	19
10 Nationell kontrollplan för livsmedelskedjan.....	20

1 Sammanfattning

Söderåsens miljöförbund är den operativa kontrollmyndigheten som kontrollerar att livsmedelslagstiftningen följs i kommunerna Klippan, Perstorp, Svalöv och Örskelljunga. Myndigheter som ansvarar för genomförandet av offentlig kontroll av livsmedel ska upprätta en kontrollplan som omfattar de arbetsuppgifter lagstiftningen kräver samt kompetens och bemanning för kontrollen. Inriktningen på verksamheten ska framgå samt eventuella prioriteringar. Det ska även finnas en beskrivning av hur planen följs upp och hur verksamheten utvärderas.

Denna kontrollplan är Söderåsens miljöförbunds beskrivning av hur myndigheten uppfyller att de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan uppfylls. Kraven finns bland annat i förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel. Kraven finns också i Livsmedelsverkets nationella kontrollplan. Kontrollplanen är ett komplement till miljöförbundets årliga verksamhetsplan.

Miljöförbundet ansvarar för att effektiv och ändamålsenlig kontroll genomförs på de anläggningar som kommunen är ansvarig för enligt 23 och 25 §§ livsmedelsförordningen (2006:813). Ansvaret omfattar kontroll av:

- dricksvatten,
- livsmedelshygien och livsmedelssäkerhet,
- redlighet och bedrägliga förfaranden,
- spårbarhet
- märkning
- produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel.

Kontrollen omfattar följande moment:

- revision, inspektion och provtagning,
- handlägga ärenden som registrering och riskklassificering,
- utredningar av misstänkta matförgiftningar och dricksvattenburna utbrott,
- att fatta beslut i fråga om sanktioner, avgifter och åtalsanmälan.

Den offentliga kontrollen inom områdena omfattar ca 450 anläggningar. Dessa är framför allt tillagnings- och mottagningskök inom barn- och äldreomsorg, restauranger, pizzerior, caféer, större och mindre butiker, dricksvattenverk och tillverkande industrier.

Arbetsgruppen på livsmedel som utövar kontroll består under perioden 2023–2025 av fyra personer med totalt 3,85 årsarbetskrafter därutöver finns verksamhetsstödjande funktioner på 1,1 årsarbetskrafter. Under 2023 får gruppen extra förstärkning med 0,5 tjänst för att utföra den lagstadgade omklassningen av alla livsmedelsobjekten.

Kontrollen är avgiftsfinansierad. Från och med 1 januari 2023 tillämpas efterdebitering. Den planerade kontrollen debiteras i efterskott per utförd timme. Den uppföljande kontrollen debiteras också per timme efter utförd kontroll.

Kontrollintervallet är baserad på Livsmedelsverkets riskklassningsmodell av anläggningarna. Kontrollen och hur ärenden hanteras följer Livsmedelsverkets kontrollprocess. Riskklassningen tar hänsyn till riskerna i verksamheten och det kontrollbehov som finns. Under 2023 kommer alla registrerade verksamheter att klassas om enligt Livsmedelsverkets nya riskklassningsmodell som gäller från och med den 1 januari 2024. Den nya modellen fokuserar på antalet kontroller som ska utföras på en fem års period. Utifrån det intervallet ska livsmedelsgruppen planera sin tillsyn.

Varje år fastställs en verksamhetsplan för vilka kontroller och projekt som ska genomföras.

I planen bestäms bland annat:

- vilka kontrollområden och projekt som ska kontrolleras inom respektive bransch,
- vilka operativa mål kontrollen ska fokusera på,
- vilka anläggningar som ska besökas det aktuella året.

Kontrollen genomförs med utgångspunkt från lagstiftning, vägledningar och stödmaterial från Livsmedelsverket samt de interna riktlinjer och rutiner som finns på miljöförbundet.

Miljöförbundet följer Livsmedelsverkets vägledning om åtgärder vid bristande efterlevnad och beslutar om sanktioner så som föreläggande och förbud, sanktionsavgift och åtalsanmälan när det är nödvändigt.

Varje år inventerar miljöförbundet personalens kompetens genom kompetenskartläggning. Vid planering av verksamheten ser gruppen över specialistområden och verksamheter med fast handläggare för att få en så effektiv kontroll som möjligt.

2 Mål för myndigheterna i livsmedelskedjan

Livsmedelskedjan omfattar livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd. Gemensamma EU-mål för myndigheterna inom livsmedelskedjan är att:

- Konsumenterna får säkra livsmedel inklusive dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen är enkel och korrekt.
- De livsmedelsproducerande växterna och djuren är friska och utgör inte någon allvarlig smittorisk.
- Verksamhetsutövarna i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande.
- De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap.

Dessa fyra målen bryts ner i olika effektmål och operativa mål för att kunna uppnås.

2.1 Gemensamma effektmål för myndigheterna i livsmedelskedjan

2.1.1 Gemensamma effektmål

Med utgångspunkt från målen i EU-lagstiftningen och ett val av fokusområden där det är mest angeläget att uppnå en förbättring, har fyra gemensamma effektmål fastställts. Effektmålen bidrar till att de nationella övergripande målen för livsmedelskedjan uppnås.

De fyra fokusområdena är säkert dricksvatten, mikrobiologiska risker, kemiska risker och information i livsmedelskedjan. Fokusområdena är gemensamma för hela livsmedelskedjan och effektmålen pekar ut områden där en märkbar förändring behövs.

Fokusområde	Effektmål	Önskad effekt
Säkert dricksvatten	För att få säkert dricksvatten måste de negativa hälsoeffekterna orsakade av kemiska och mikrobiologiska ämnen i dricksvatten minska.	Dricksvatten är ett baslivsmedel. Effektmålen berör både kontroll och beredskap. Bra dricksvatten bidrar till friska djur och sunda växter.
Mikrobiologiska risker	Minska antalet livsmedelsburna sjukdomar med fokus på campylobakter, listeria, ehec/vtec och norovirus.	Livsmedelsburna utbrott orsakade av campylobakter, listeria, ehec/vtec och m förgiftningar orsakade av bristande kunskap eller hantering i storhushåll leder till att många konsumenter drabbas och i vissa fall med allvarliga konsekvenser och följd.

Kemiska risker	Minska hälsoeffekterna till följd av miljöföroreningar (fokus dioxiner och PCBer), tungmetaller och mykotoxiner livsmedelskedjan.	För att nå målen om säkra livsmedel, friska djur och sunda växter behöver vi höja kompetensen och öka vårt fokus när det gäller de kemiska riskerna och i synnerhet när det gäller kemiska risker i baslivsmedel och för riskgrupper.
Information i livsmedelskedjan	Information om livsmedel och om livsmedelsproducerande djur och växter kan säkerställas genom hela livsmedelskedjan.	Spårbarhet är en grundbult i lagstiftningen och omfattar hela livsmedelskedjan, från jord till bord, inklusive införsel och import. Att verifiera att information och dokumentation i hela kedjan är korrekt bidrar till säkra livsmedel, friska djur och växter och att ingen blir lurad. För att nå full spårbarhet, för att informationen ska vara rätt och ingen ska bli lurad behöver vi utveckla vårt samarbete och våra metoder och underlätta för företagen att göra rätt men också samarbeta med branscherna för att upptäcka fusk.

2.1.2 Operativa mål

De övergripande målen och effekt målen för livsmedelskedjan är nedbrutna i operativa mål. De operativa målen är ett samlat grepp mot särskilda risker i mat och dricksvatten. De operativa målen finns i Sveriges nationella kontrollplan. Målen utgår ifrån att kontrollen ska vara riskbaserad och effektiv. De operativa målen tar i första hand sikte på den kontroll som rör livsmedel:

- som är baslivsmedel
- som konsumeras av känsliga grupper som barn och äldre
- som är förknippade med kända säkerhets- eller redlighetsproblem.

De operativa målen gäller över en 3-årsperiod och ger livsmedelskontrollen en inriktning och prioritering av riskbaserade kontrollinsatser inom ramen för den årliga kontrolltiden.

För 2023–2025 finns följande operativa mål inom livsmedelskontrollen:

TABELL 1. SAMMANSTÄLLNING AV OPERATIVA MÅL FÖR 2023–2025

OPERATIVA MÅL 2023–2025		
KOMMUNAL KONTROLL DRICKSVATTEN	KOMMUNAL KONTROLL	LÄNSSTYRELSEN
1. Mikrobiologiska och kemiska faror i dricksvatten 2. Säkerhet vid vattenverkreservoarer	3. Nyckelhålmärkning 4. Spårbarhet och märkning fet fisk i Östersjön* 5. Ekologiska varor 6. Livsmedelsinformation vid e-handel 7. Handelsnormer för konserverad tonfisk och sardin 8. Spårbarhet kött 9. Skyddade beteckningar 10. Allergena ingredienser i färdigförpackade livsmedel 11. Spårbarhet ägg 12. Aktörer som släpper ut honung på marknaden 13. Otillåtna växter och främmande ämnen i växtbaserade kosttillskott 14. Fusk med tonfisk 15. Plastprodukter med otillåtna naturmaterial 16. Glykoalkaloider i potatis 17. kontaktmaterial	18. Bladgrönsaker – bevattningsvattnets och hygien vid odling* 19. Opastöriserad mjölk* 20. Nationell kontrollplanering primärproduktion*

* Miljöförbundet har ingen kontroll på det operativa målet.

Verksamhetsplanen har beräknats på 4,35 tjänster för 2023. Av dessa går 0,5 tjänst till att klassa om alla livsmedelsverksamheter till Livsmedelsverkets nya riskklassningsmodell. 3,85 tjänster kommer att arbeta med livsmedelskontroll. Kontrollen kommer ske branschvis enligt ett schema. Identifierade anläggningar inom branscherna kontrolleras med fokus på utvalda och planerade lagstiftningsområden, de operativa mål samt samordnade kontrollprojekt som berör anläggningarna.

Operativa mål som kommer kontrolleras under 2023:

- Nyckelhålmärkning
- Livsmedelsinformation vid e-handel
- Skyddade beteckningar

Under 2023 kommer informationsbrev om mål 5 Ekologiska varor och om mål 12 Honung att skickas ut till företagen så att de är förberedda för vad lagstiftningen kräver. Detta är en förberedelse inför kontrollen 2024. Målet för skyddade beteckningar gäller bara på huvudkontor och grossister. Miljöförbundet känner att det finns ett behov av denna kontroll hos restauranger och pizzerior och kommer även att kontrollera skyddade beteckningar där. Under 2022 redovisade miljösamverkan Skåne sitt material för kontroll av e-handeln. Detta material kommer miljöförbundet använda sig av i kontrollen 2023.

Operativa mål som kommer kontrolleras under 2024:

- Mikrobiologiska och kemiska faror i dricksvatten
- Ekologiska varor
- Handelsnormer för konserverad fisk och sardiner
- Aktörer som släpper ut honung på marknaden
- Fusk med tonfisk
- Plastprodukter med otillåtna naturmaterial
- Glykoalkaloider i potatis

Livsmedelsverket kommer under 2024 driva kontrollen med glykoalkaloider i potatis som ett projekt. Tanken är att miljöförbundet ska delta i projektet och utföra provtagning av potatis. Miljöförbundet har även gett förslag till miljösamverkan Skåne om olika projekt riktat till de operativa målen eller engångsproduktförordningen. Miljöförbundet hoppas att miljösamverkan beslutar att utföra något projekt och då kommer miljöförbundet att delta.

Operativa mål som kommer kontrolleras under 2025:

- Säkerhet vid vattenverk
- Spårbarhet kött
- Spårbarhet ägg
- Otillåtna växter och främmande ämnen i växtbaserade kosttillskott
- Kontaktmaterialverksamheter

Miljöförbundet har under 2020–2022 i sin kontroll tittat på de tre första punkterna ovan, därför väljer miljöförbundet att sätta kontrollen igen 2025 för att se hur resultatet av kontrollen är efter en tid passerat. Förhoppningsvis kommer det komma ett nationellt projekt gällande kontaktmaterial som miljöförbundet kommer delta i.

2.2 Söderåsens miljöförbunds mål för kontroll inom kontrollområdet

Miljöförbundets kontrollverksamhet syftar till att bidra till att de nationella målen för den offentliga kontrollen uppnås liksom myndighetens interna mål. Myndighetens interna mål framgår av verksamhetsplanen innevarande år.

Målen i den nationella kontrollplanen ska återspeglas i kommunens kontrollplan. För att få en likvärdig, rättssäker, effektiv och trovärdig kontroll ska livsmedelskontrollen arbeta med samsyn. Det ska uppnås genom att arbeta i projektform inom gruppen och genom att delta i regionala och nationella projekt. Fokus inom kontrollen ska ligga på de största riskerna för hälsan.

Under perioden kommer vi fortsätta att arbeta med att verifiera att kontrollen ger effekt och hitta lämpliga och mätbara nyckeltal som bidrar till en positiv utveckling av kontrollen.

Mål i livsmedelsgruppen som redovisas är antalet verksamheter som ska fått livsmedels- eller dricksvattenkontroll enligt planen och antalet verksamheter som fick kontroll vid halvårets slut samt årets slut. Det finns mål om att kontrollrapporten ska skickas ut inom två veckor efter att kontroll skett och att RASFF ska rapporteras inom satt tidsgräns. All personal har individuella mål för antal inspektioner som bör utföras och antal timmar som bör läggas in i Vision.

Miljöförbundet driver ett pågående arbete med att få en bättre förankring till företagarna genom att närvara när näringslivscheferna i kommunerna bjuder till träffar. Där har miljöförbundet en möjlighet att presentera sig och prata med företagare på ett annat sätt än vid kontroll. Inom miljöförbundet sker även ett intensivt arbete med att förbättra bemötandet, förståelsen, informationen och digitala tjänster mot företagarna för att få dem med sig och kunna utföra en bättre och mer effektgivande kontroll. Detta gör vi till exempel genom att skicka ut nyhetsbrev och att ta oss lite extra tid vid kontrollen till samtal, frågor och rådgivning.

3 Ansvarsfördelning inom kontrollområdet

3.1 Behörig central myndighet

Livsmedelsverket är den centrala myndigheten för livsmedelskontroll i Sverige, enligt 18 § i Livsmedelsförordningen (2006:813).

3.2 Behörig myndighet för kontrollen

I 11 § Livsmedelslagen (2006:804) står det att livsmedelskontrollen i Sverige utförs dels av Livsmedelsverket och dels av kommunala myndigheter. Länsstyrelsen Skåne län har ansvaret för livsmedelskontrollen i primärproduktionen i Skåne.

I kommunerna Klippan, Perstorp, Svalöv och Örkelljunga ansvarar Söderåsens miljöförbund för livsmedelskontrollen.

3.3 Ansvarsfördelning mellan de behöriga myndigheterna

Ansvaret för den offentliga kontrollen av livsmedelsanläggningar i Sverige fördelas enligt 23 § Livsmedelsförordningen (2006:841). Vidare framgår ansvarsfördelningen i avsnittet Myndigheterna i livsmedelskedjan i den nationella kontrollplanen.

3.4 Ansvarsfördelning inom den behöriga myndigheten

Söderåsens miljöförbund ansvarar för kontroll av alla typer av livsmedelsanläggningar inom myndighetens ansvarsområde. Söderåsens miljöförbund är kontrollmyndighet för Klippans kommun, Perstorps kommun, Svalövs kommun och Örkelljungas kommun. Miljöförbundet har en direktion med representanter från varje kommuns kommunfullmäktige. Direktionen är det högsta beslutande organ inom organisationen. Vilka funktioner i organisationen som är behöriga att utföra arbetsuppgifter och ta beslut i olika frågor framgår vidare i myndighetens delegeringsordning.

Miljöförbundet är uppdelat i tre avdelningar, livsmedel och åldersbegränsade varor, mark och vatten samt miljö och hälsa. All kontroll som sker enligt livsmedelslagen hanteras i avdelningen livsmedel och åldersbegränsade varor.

På livsmedelsavdelningen har en ämnesindelning gjorts inom vissa områden. Indelningen är gjord på inspektörsnivå i två steg och innebär att den eller de som är ansvariga inom ett område ska:

- ha fördjupad kunskap och genomgå lämpliga utbildningar för att upprätthålla kompetens inom området,
- i huvudsak ha ansvar för kontrollen av tillverkningsindustrier eller andra mer processspecifika anläggningar inom området,
- i första hand svara på inkommande frågor gällande området.

Indelningen ses över när det tillkommer nya typer av anläggningar, när förändringar i personalgruppen sker samt inför varje nytt kalenderår. Hur indelningen ser ut för 2023–2025 framgår av tabell 2 nedan.

TABELL 2. SPECIALISTOMRÅDEN INOM LIVSMEDELSKONTROLLEN

	SPECIALISTOMRÅ	HANDLÄGGARE	HANDLÄGGARE
KONTAKTMATERIAL		DV	ANL
KOSTTILLSKOTT/HÄLSOKOST		JN	NP
DRICKSVATTEN		NP	JN
ANIMALIER/ABP		JN	NP
VEGETABILIER		ANL	DV
SPANNMÅL/KVARNAR		DV	JN
EXPORT		DV	JN
TILLSATSER/AROMER		JN	NP

Alla ska kunna:		
HACCP	ALLA	
RASFF	ALLA	
ALLERGENER	ALLA	
MÄRKNING - ingrediensförteckning - näringsdeklaration - specialmärkning	ALLA	
LIVSMEDELSBROTT/FUSK	ALLA	
Omklassning och Ny riskklassningsmodell	FA	ALLA
STÖDFUNKTIONER		
HEMSIDA	DV	FA
MALLAR i VISION	HHE	FA

Merparten av kontrollerna sker genom projekt där anläggningarna saknar fasta handläggare. En del anläggningar har fasta handläggare så som tillverkningsindustrier, importörer eller verksamheter med specifika produkter eller processer där anläggningsspecifik inläsning är nödvändig för att kunna utföra en effektiv och verkningsfull kontroll. En särskild lista över anläggningar med fasta handläggare tas fram inför varje år och utgår från specialistområdena i tabell 2.

3.5 Opartiskhet på alla nivåer

För att säkerställa att intressekonflikter undviks för kontrollpersonalen har miljöförbundet rutiner för jäv och bisysslor. Vidare har sammanslagning av fyra kommuners miljöförvaltningar till ett gemensamt miljöförbund ökat antalet handläggare vilket lett till en god bemanning. Därmed har miljöförbundet också bra möjligheter att fördela arbetet så att ingen handläggare kontrollerar anläggningar där de har en relation till företagets företrädare. Handläggare som är bosatta i någon av kommunerna kan genom sammanslagningen undvika kontroller i sin hemkommun, och särskilt verksamheter eller anläggningar man ofta besöker privat. I miljöförbundets introduktionsprogram för nyanställda lyfts frågan om jäv och opartiskhet.

Genomgång av jäv och bisysslor sker också med politikerna i direktionen för Söderåsens miljöförbund i samband med ny mandatperiod samt när det tillkommer nya ledamöter och ersättare.

Identifieras en anläggning där jävsituation föreligger och det inte kan hanteras utan att myndighetens opartiskhet kan ifrågasättas lämnas kontrollen över till annan kommun. Exempel på när detta skett är när en kollega bedrivit verksamhet samt när politiker i direktionen bedrivit verksamhet inom myndighetens kontrollansvar.

4 Samordning

4.1 Samordning mellan behöriga myndigheter

Söderåsens miljöförbund genomför följande aktiviteter för samordning med främst andra kommuner i Skåne och Livsmedelsverket:

- I länet finns ett forum för samverkan, Miljösamverkan Skåne. Inom ramen för Miljösamverkan Skåne planeras gemensamma projekt bland annat för livsmedelskontroll.
- Söderåsens miljöförbund deltar i relevanta projekt som anordnas centralt av Livsmedelsverket, bland annat samordnade kontrollprojekt.
- I Skåne Nordväst finns ett forum för samverkan mellan Söderåsens miljöförbund samt kommunerna Helsingborg, Landskrona, Höganäs, Båstad, Bjuv, Åstorp och Ängelholm. Kommunerna träffas två gånger per år för att diskutera aktuella frågor inom livsmedelskontrollen.
- Två gånger per år träffas inspektörer med kontrollansvar över dricksvatten som produceras och distribueras av NSVA, Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp för att diskutera frågor och samsyn.
- Varje år deltar inspektörer från Söderåsens miljöförbund vid länsmöten. På länsmötena finns representanter från kommunerna i Skåne samt representanter från Länsstyrelsen och Livsmedelsverket.

4.2 Samordning inom Söderåsens miljöförbund

Inom livsmedelsavdelningen på Söderåsens miljöförbund sker samordning genom att:

- Gemensamma planeringsdagar anordnas i oktober/november där kontrollens inriktning, utformning och genomförande tas fram för kommande år.
- Merparten av anläggningarna inte har fasta handläggare vilket innebär att bedömningar och uppföljningar av avvikelser mot lagstiftningen diskuteras i större omfattning och kontrollen blir mer likartad.
- Gemensamma checklistor tas fram för respektive bransch inför varje år vilket innebär att kontrollen sker med samma förutsättningar. Diskussioner kring bedömningar i specifika kontrollområden sker löpande under året.
- Veckovisa gruppmöten hålls där samsyn och diskussion av såväl bedömningar inom kontrollområden samt enskilda ärenden lyfts. Mötena protokollförs och i de fall det är nödvändigt upprättas bedömningsstöd i enskilda frågor.
- Rutiner för livsmedelskontroll tas fram gemensamt och i samspråk med alla inspektörer och avdelningschef. Rutinerna följs upp av avdelningschefen och lyfts på gruppmötena vid behov. Rutinerna samlas i en rutinhandbok för livsmedel.

4.3 Delegering av uppgifter inom den offentliga kontrollen

Söderåsens miljöförbund delegerar inte någon uppgift inom ansvarsområdet livsmedelskontroll till någon annan myndighet.

5 Befogenheter och resurser för kontrollen

5.1 Kontrollmyndighetens befogenheter

Kontrollmyndigheten har befogenheter att utföra offentlig kontroll av livsmedelsföretag och vidta åtgärder. Detta regleras huvudsakligen av livsmedelslagen (2006:804), livsmedelsförordningen (2006:813) och kontrollförordningen (EU) nr 2017/625.

Exempel på åtgärder som följer av lagstiftningen är myndigheternas rätt till tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen samt ta del av handlingar och upplysningar.

Kontrollmyndigheten kan fatta tvingande beslut. Det innebär att den beslutet riktas mot måste följa det. Myndigheten har även tillgång till verktyg som kan användas för att få en enskild att följa ett beslut även om de motsätter sig det.

Kontrollmyndighetens befogenheter fördelas till tjänstemännen genom delegation från direktionen för Söderåsens miljöförbund. Delegeringsordningen är långtgående och är utformad så att nödvändiga beslut kan tas i rätt tid och i rätt omfattning för att säkerställa en verkkningsfull kontroll. Delegationsordningen är uppdelad på delegation för inspektörer, avdelningschef och miljöchef.

5.2 Kontrollpersonal och utrustning

Behovet av kontrollpersonal utgår från det antal kontrolltimmar som ska utföras varje år samt övriga arbetsuppgifter som myndigheten är skyldig att genomföra. I kontrolluppdraget ingår den operativa kontrollen och i den räknas inte informationsinsatser och motsvarande in.

Behovsutredningar som visar kontrollens totala behov av resurser tas fram för en 3-årsperiod där faktiska och kända uppgifter förs in, samt uppgifter från omvärldsbevakningar och uppgifter om kommande händelser så som ny lagstiftning. I början av varje år ses behovsutredningen för kommande år över och revideras vid behov.

Förutom inspektörer finns också personal som arbetar med administration. Kontrollen leds av en avdelningschef som ansvarar för planering och uppföljning av verksamheten. Arbete med kvalitetssäkring som arbete med mallar, information och hemsida sker i gruppen. Kontrollmyndigheten har tillgång till utrustning och utrymmen som krävs i form av bilar, skyddsutrustning och lokaler. Bilar finns gemensamt med Klippans kommun genom bilpool. Skyddsutrustning i form av arbetskläder, mobiltelefon och personlarm finns. Kontrollutrustning finns i form av termometrar, ATP-mätare och kyl- och frysutrymme. Utrymme för förvaring av större mängder omhändertagna kylda eller frysta livsmedel saknas men rutin finns för att snabbt få tillgång till sådana förvaringsmöjligheter genom samverkan med lokalt kyl- och fryshus.

Myndigheten har tillräckligt med personal för att genomföra kontrolluppdraget för 2023–2025. Kontrolluppdraget för perioden är anpassat till de resurser som finns tillgängliga samt vad som är rimligt att kontrollera utifrån behovsutredningen. Anslagsfinansierad verksamhet så som kontroll av marknader och festivalen har legat nere sedan pandemin men ska utföras från och med 2023. Mer tid behöver dock läggas på samverkan med andra myndigheter än vad som kan avsättas.

5.3 Finansiering av kontrollen

Miljöförbundets kontroll av livsmedelsanläggningar finansieras med avgifter. Stöd för att ta ut avgifter finns i förordning om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel (2021:176) och i Kontrollförordning EU 2017/625. En viss del finansieras med hjälp av anslag. Det rör sig t.ex. om obefogade klagomål, rådgivning och information till företag och allmänhet samt kontroll av företag registrerade i andra kommuner på festivaler och marknader som anordnas i våra medlemskommuner.

Den 1 januari 2023 började en ny livsmedelstaxa att gälla. Taxan är antagen i alla medlemskommuners kommunfullmäktige. Den nya taxan innebär en implementering av EU-lagstiftningen och starten för att debitera i efterhand per timme. Taxan ger även miljöförbundet rätt att debitera i högre grad när det gäller klagomål, utredningar av RASFF, annan offentlig verksamhet samt livsmedelsfusk. I Kontrollförordning EU 2017/625 står det att myndigheten ska ta ut avgifter för allt arbete som bedrivs av myndigheten. Miljöförbundet har från och med 2023 börjat med att ta ut en grundavgift på en timme för alla registrerade livsmedelsverksamheter. Detta är en avgift som debiteras verksamheterna i efterhand för ett administrativt arbete med registerhållning och planering året innan.

Alla registrerade livsmedelsverksamheten riskklassas enligt Livsmedelsverkets modell om riskklassning. Det finns en ny modell som gäller från och med 1 januari 2024. Under hela 2023 kommer ett arbete pågå för att omklassa alla verksamheter till den nya modellen. Riskklassningsmodellen säger vilket kontrollintervall en verksamhet ska få under en femårsperiod. All tillsyn debiteras direkt efter utförd planerad kontroll i verksamheten per timme nedlagd tid. Kontroller i samband med bristande efterlevnad, till exempel uppföljande kontroller och kontroller i samband med befogat klagomål, finansieras med timavgifter utöver den planerade kontrollen.

Timtaxan är framtagen med stöd av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) beräkningsmodell för timtaxa där myndighetens faktiska kostnader för kontrollen ligger till grund för timavgiften. Söderåsens miljöförbund har samma timtaxa för planerad kontroll och uppföljande kontroll och timavgiften indexuppräknas inför varje år.

5.4 Kompetenskrav och utbildning

Miljöförbundet gör regelbundna inventeringar av personalens kompetens och analyserar kompetensbehovet. Det sker särskilt när det tillkommer nya typer av anläggningar, när förändring sker i personalgruppen samt när nya arbetsuppgifter tillkommer. Kompetensbehov lyfts också i samband med det årliga medarbetarsamtalet där en individuell kompetensinventering sker samt utvecklings- och utbildningsplan tas fram.

All personal har en relevant universitets- eller högskoleexamen och flera olika erfarenhets- och utbildningsbakgrunder finns representerade.

Kompetensutveckling sker löpande genom deltagande i kurser. Kunskapsutbyte sker också vid deltagande i olika nätverk och projekt. Utöver det har personalen tillgång till Livsmedelsverkets forum samt informationstjänster för stöd i handläggningen kopplat till kunskap, juridik och rättsfall. För att upprätthålla en hög kompetens inom avdelningens arbetsområden är livsmedelskontrollens medarbetare delvis uppdelade med ansvar inom olika specialistområden, enligt tabell 2 i avsnitt 3.4.

Miljöförbundets kompetensförsörjningsplan är uppdaterad i januari 2023.

Livsmedelsavdelningen har även en egen inventering av kompetens samt en kompetenskartläggning. Kompetenskartläggningen för livsmedelsgruppen uppdateras årligen och det har även utförts för 2023.

6 Organisation och utförande av kontrollen

6.1 Registrering och godkännande av kontrollobjekt

Söderåsens miljöförbund ansvarar för den operativa offentliga kontrollen vid ca 450 livsmedel- och dricksvattenanläggningar.

I förordning (EU) 2017/625 finns krav på att kontrollmyndigheten ska ha aktuella register över anläggningar som omfattas av den offentliga kontrollen. Anläggningarna inom miljöförbundets ansvarsområde finns registrerade i myndighetens verksamhetssystem Vision.

Söderåsens miljöförbund uppdaterar sitt register efter:

- utförd kontroll,
- att ha mottagit anmälningar för registrering eller
- om vi fått information från företagare på annat sätt.

Handläggningsrutiner finns i rutinhandbok för livsmedelskontrollen samt i handbok för Vision.

6.2 Prioriteringar inom kontrollområdet – riskbaserad kontroll

Grundläggande riskklassificering av anläggningar sker genom att Livsmedelsverkets modell för riskklassificering tillämpas. Under 2023 kommer kontrollen fortfarande gå efter den äldre riskklassningsmodellen där verksamheterna blir klassade utefter sina risker, storlek och erfarenhet. I riskklassningsmodellen tar man hänsyn till kontrollbehovet och en kontrolltid genereras. Miljöförbundet utgår sedan från kontrolltiden vid planering av verksamheten.

Grundplaneringen utgår från följande:

- Verksamheter med 4 timmar eller mer i årlig kontrolltid planeras få minst ett besök varje år.
- Verksamheter med 2–3,5 timmar i årlig kontrolltid planeras få besök vartannat år
- Verksamheter med 1–1,5 timmar planeras få besök vart tredje år.

Då planen för 2023 är att hinna med alla verksamheter med planerad kontroll för 2023 eller tidigare har prioritering för tillsynen lagts gällande verksamheter i tidigare led och verksamheter som hanterar livsmedel till känsliga konsumenter.

För 2024 och 2025 kommer den nya riskklassningsmodellen ligga till grund för kontrollbehovet. Modellen orienterar sig genom fem huvudinriktningar; huvudkontor, dricksvatten, tidigare led, sista led och kontaktmaterial. Utifrån vilken huvudinriktning en verksamhet har, klassas den sedan för vilka processer eller aktiviteter samt antal anställda. Den nya riskklassningen anger ett kontrollintervall som myndigheten ska leva upp till sen kan varje kontroll ta olika lång tid beroende på vad som ska kontrolleras.

Generellt under 2023–2025 kommer fokus ligga på att kontrollera:

- Verksamheter tidigt i livsmedelskedjan (tillverkare, importörer/grossister och huvudkontor – stor spridning av produkter)
- Verksamheter med känsliga konsumenter (tillagningskök inom vård, skola, förskola)
- Vattenverk
- Registreringar av nya och revisioner av dessa

Den planerade livsmedelskontrollen är indelad i 14 lagstiftningsområden samt ett område ”övrigt”. Områdena kategoriserar och systematiserar rättsakterna som finns inom livsmedelsområdet.

Vilka av dessa 14 områden som ska kontrolleras under året tas fram gemensamt för branschen. Vid framtagandet av lagstiftningsområde och kontrollinriktning jämförs också vilka områden som kontrollerats tidigare år för att säkerställa att samtliga relevanta lagstiftningsområden kontrolleras över en period. För att fokus ska läggas på de största riskerna används också en prioriteringsmodell, där olika typer av brister och avvikelser inom kontrollen kategoriserats beroende på riskerna för människors hälsa. Ytterligare ett prioriteringsdokument är framtaget som visar vilka arbetsuppgifter som är mest prioriterade att arbeta med i de fall den planerade verksamheten inte kan genomföras under året.

Vid planeringen av kontrollen ingår utöver lagstiftningsområdena också de operativa målen. De operativa målen gäller för en 3-årsperiod och inför varje ny period inventeras vilka verksamheter som är berörda av vilka mål. Kontroll av relevanta mål planeras in för branscherna kommande 3-årsperiod. De målen som är utvalda för kommande år presenteras i miljöförbundets verksamhetsplan för innevarande år, under sammanfattningen i avsnitt 1 och i avsnitt 2.1.2 om operativa mål.

6.3 Rutiner för utförande av kontroll

Syftet med rutiner är att förtydliga det ansvar som följer av artikel 12 i förordning (EU) 2017/625. Rutinerna är ett komplement till lagstiftningen och Livsmedelsverkets vägledningar och skall säkerställa likvärdighet i olika arbetsmoment.

Planen är att alla rutinerna kontrolleras en gång per år och vid förekommande fall revideras de. Samtliga rutiner med instruktioner för livsmedelskontrollen finns i rutinhandbok för livsmedelskontrollen.

För den planerade kontrollen används checklistor som verktyg. Checklistorna innehåller de lagstiftningsområden och kontrollpunkter som valts ut i samband med verksamhetsplaneringen som sker på hösten året innan kontroll. Inom projekten används checklistor som tas fram för respektive projekt, antingen nationellt eller av miljöförbundet.

6.4 Provtagning och analys

För analys av livsmedelsprover tagna inom ramen för den offentliga kontrollen anlitas SGS Analytics Sweden AB. Laboratoriet är ackrediterat för de analyser som genomförs. Kontroll av dess ackreditering görs i samband med varje upphandling.

Om miljöförbundet behöver utföra analyser utöver de som upphandlats försäkras sig myndigheten om att laboratoriet har ackreditering för den aktuella analysen.

Provtagning som kontrollmetod används främst i tre syften:

- verifiering av företagens rutiner i egenkontrollen och företagens egen provtagning,
- riktad kontroll (projekt) och
- vid utredning av matförgiftningar

Under 2023 och 2025 finns inga planerade projekt där provtagning kommer utföras. 2024 kommer provtagning av potatis att ske i samband med det samordnade kontrollprojektet av operativt mål 16. Provtagning av livsmedel i samband med utredning av matförgiftningar sker med begränsningar då en bristfällig provtagning kan ge ett missvisande resultat och en skev bild av ärendet. Provtagning sker med ett tydligt syfte samt endast då utredningen omfattar mer än en drabbad person, när det utpekade livsmedlet finns kvar för analys i verksamheten eller då en större utredning är påkallad. Provtagning av livsmedel sker i de fall där smittskydd vill att vi ska hjälpa till i deras utredningar.

6.5 Rapportering av kontrollresultat

All kontroll som utförs och resultatet av denna dokumenteras i myndighetens ärendehanteringssystem Vision.

En kontrollrapport skickas ut till verksamheten efter utförd kontroll. Kontrollrapporten innehåller de uppgifter som ska finnas enligt artikel 13 i förordning (EU) 2017/625. Efter varje utförd kontroll sker också en rapportering till Livsmedelsverket på respektive anläggning. En sammanställning av resultatet från samtliga livsmedelskontroller rapporteras sedan till Livsmedelsverket genom en årlig rapportering.

Enligt livsmedelsavdelningens interna rutin bör kontrollerat företag få ta del av sin kontrollrapport inom två veckor efter kontrollen. Att rutinen efterlevs följs under året upp av

avdelningschefen genom att 10 slumpartade ärenden väljs ut för kontroll vid två separata tillfällen under året.

6.6 Öppenhet i kontrollen

I Sverige regleras öppenheten i kontrollen framförallt av tryckfrihetsförordningen och ofentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I korthet innebär det att alla myndigheter är skyldiga att föra register över de allmänna handlingar som finns hos myndigheten. Ett sådant register kallas vanligtvis för diarium. I diariet registreras uppgifter om dels de handlingar som kommer in till myndigheten, till exempel brev och ansökningar, dels de handlingar som upprättas vid myndigheten, till exempel beslut och kontrollrapporter. I diariet registreras både offentliga och hemliga handlingar.

Vem som helst har rätt att begära att få se en handling som finns hos en myndighet. En allmän handling är vanligen också offentlig, det vill säga vem som helst får ta del av den. Vissa handlingar kan dock innehålla uppgifter som är sekretessbelagda, alltså hemliga. Detta ska prövas av myndigheten utifrån gällande lagstiftning när någon ber att få ut en handling.

Vid begäran om utlämnande av handling görs alltid en sekretessprövning. Kan handlingen lämnas ut utan restriktioner lämnas den över skyndsamt, i annat fall tas beslut om att inte lämna ut uppgifterna med hänvisning till sekretess. Beslutet är då överklagningsbart.

Till varje direktionssammanträde upprättas en lista över de delegationsbeslut som förbundet har meddelat sedan föregående sammanträde. Listan redovisas som ett särskilt ärende för direktionen.

7 Åtgärder vid bristande efterlevnad av lagstiftningen

Om Söderåsens miljöförbund vid kontroller uppmärksammar brister i hur lagstiftningen följs är kontrollmyndigheten skyldig att följa upp att åtgärder vidtas genom uppföljningar.

Detta sker genom:

- uppföljning i samband med nästa planerade kontroll,
- uppföljning genom en extra kontroll, antingen i anläggningen eller genom att begära att verksamheten inkommer med dokumentation och underlag som visar att åtgärder är vidtagna,
- beslut om åtgärder i form av förelägganden eller förbud.

Vilken metod av uppföljning som är aktuell beslutas utifrån avvikelsernas art och allvarlighetsgrad samt om verksamheten tidigare visat prov på bristande efterlevnad. Även här används de prioriteringsdokument som tagits fram av gruppen och som beskrivs i avsnitt 6.2 om prioriteringar i kontrollen. Livsmedelslagstiftningen utgörs av ramlagstiftning, därtill finns mycket vägledning och riktlinjer för kontrollen. Livsmedelsverket har tagit fram en kontrollprocess som myndigheterna bör följa. Miljöförbundet följer denna kontrollprocess så långt det är möjligt och har tagit fram ett dokument, beslutsträd enligt kontrollprocessen för att på ett enkelt och effektivt sätt implementera Livsmedelsverkets riktlinjer. Där är det reglerat hur ärendeprocessens olika steg går till från kontroll och kontrollrapport till föreläggande, uppföljning och utdömande av vite.

Beslut om åtgärder meddelas enligt artikel 138 i förordning (EU) 2017/625 samt 22–24 §§ i livsmedelslagen. Miljöförbundet följer även rutinen för extra kontroller och sanktioner i rutinhandboken samt Livsmedelsverkets vägledning om åtgärder vid bristande efterlevnad.

Inom miljöförbundets område regleras ansvar och befogenheter genom en delegeringsordning. För att kontrollen ska kunna genomföras effektivt har miljöförbundets tjänstemän långtgående delegation. Delegationen är indelad i olika nivåer, från miljöchef och avdelningschef till inspektör.

Miljöförbundet har, utöver egen personal, tillgång till juridisk kompetens genom jurister på miljöförvaltningen i Helsingborgs stad. Miljöförbundet har även tillgång till ekonom genom Klippans kommun. Efter varje kvartal följs ekonomin upp med ekonomen. Uppföljning av ekonomin och att intäkterna inkommer som de ska sker löpande under året vid direktionssammanträden samt genom halv- och helårsredovisning till direktionen.

8 Uppföljning och utvärdering av kontrollen

8.1 Uppföljning

Uppföljning av avdelningens rutiner och hur de följs sker genom intern revision. Utvalda delar av rutinerna följs upp inom avdelningen under året, två till fyra gånger. Detta innebär att brister kan fångas upp och åtgärdas löpande. Uppföljning sker även per individnivå genom att personalen själva har ett eget personligt uppföljningsdokument för att kunna se vad de har presterat och utfört. Avdelningschefen granskar även vissa kontroller genom att se vad personalen utfört samt vad som registrerats i Vision.

För att öka likriktningen i kontrollen sker följande:

- resultat av kontroller lyfts för gemensamma bedömningar vid interna gruppmöten,
- gemensamma inspektioner sker för kalibrering av bedömningar,
- handläggarna utför kontroll enligt gemensamma checklistor för branscherna. Vid framtagande av checklistorna sker diskussioner kring bedömningar av iakttagelser i de utvalda kontrollområdena och bedömningsstöd tas fram vid behov,
- merparten av anläggningarna kontrolleras inte av samma handläggare över tid vilket leder till gemensamma bedömningar av bland annat åtgärder av tidigare avvikelser ute i anläggningarna. Beslut om föreläggande och förbud kan därmed också följas upp av en kollega och inte den ursprungliga handläggaren vilket leder till sambedömningar i enskilda frågor.

Uppföljning sker även på gruppmöten genom avstämningar hur planeringen hålls och vad som är kvar att utföra. Avdelningschefen kan även välja att följa med ut som observatör eller som hjälp vid samsyn på kontroll för att se så att personalen följer de uppsatta rutinerna.

8.2 Revisioner

Externa revisioner görs av Länsstyrelsen i Skåne. Så kallade normerande inspektioner görs av Livsmedelsverket.

Interna revisioner görs dels av avdelningschefen eller annan utpekad chef inom förbundet, dels av administrationen genom den beslutade interna kontrollen för förbundet i stort och dels av kommunens revisorer.

8.3 Utvärdering

För att miljöförbundet ska veta att den beslutade verksamhetsplanen och kontrollplanen följs, sker en rapportering till direktionen halvårsvis.

Den effekt som livsmedelskontrollen ska sträva efter är att upptäcka förekommande avvikelser som kan orsaka hälsofara eller bristande redlighet, och förmå företagarna att åtgärda dessa avvikelser inom rimlig tid. Vad som är rimlig tid beror på hur allvarlig bristen är. Allvarlighetsgraden påverkar också valet av sanktion, om sådan behöver användas.

Miljöförbundet ska i sin kontroll:

- upptäcka avvikelser hos livsmedelsföretagarna, och
- förmå företagaren att åtgärda avvikelserna inom rimlig tid efter påvisandet.

För att verifiera att kontrollen har effekt följs samtliga avvikelser upp genom extra kontroll eller vid nästa planerade kontroll enligt kontrollprocessen, se mer under avsnitt 7. Administrativa sanktioner utfärdas om avvikelserna kvarstår. Områden där avvikelser är vanligen förekommande kontrolleras också återkommande och kompletteras också med informationsinsatser till verksamheterna. För att få en bättre dialog med företagarna skickas nyhetsbrev ut för livsmedelskontrollen varje kvartal. I nyhetsbrevens finns information om kommande lagstiftning, vägledning och vad som är nytt inom livsmedelskontrollen.

Miljöförbundet utgör en stor del av kommunernas Nöjd kundindex (NKI) resultat. De företag som haft tvåvägs kontakt med miljöförbundet får möjlighet att svara på en enkät genom SKR. Genom tillgång till NKI portalen kan miljöförbundet se vad företagen tycker om kontrollen. Det finns frågor om bland annat rättssäkerhet, tydlighet, effektivitet, bemötande och kompetens. Dessa svar kan vi utvärdera och använda oss av för att utveckla kontrollen, personalen och hela miljöförbundet till det bättre.

Miljöförbundets miljöchef sitter också med i arbetsgruppen för nyckeltal inom Miljösamverkan Skåne där olika nyckeltal används för att jämföra verksamheten med andra kommuner samt skapa förståelse för innehållet i och användningen av nyckeltalen. Arbetsgruppen arbetar med att utveckla arbetet så att nyckeltalen kan användas för att jämföra och utveckla verksamheten.

9 Beredskap

Det finns ett varningssystem för livsmedelsrisker i EU som kallas för RASFF (Rapid alert system for Food and Feed). Det är Livsmedelsverket som ansvarar för RASFF systemet nationellt i Sverige. Alla kommuner i Sverige ska vara uppkopplade till iRASFF så att man snabbt kan ta emot varningar om livsmedel som är eller kan vara en risk för människors hälsa. På miljöförbundet finns det rutiner i rutinhandboken för livsmedel hur man agerar vid RASFF eller om man upptäcker osäkra livsmedel och måste skapa ett RASFF. Livsmedelsverket kan hjälpa till både med vägledning och stöd i dessa ärenden. Miljöförbundet har inloggning och tillgång till iRASFF genom alla personal på administrationen samt i livsmedelsgruppen. Alla ska kunna hantera RASFF. Det finns alltid personal i tjänst som har kunskap om RASFF systemet. I miljöförbundets interna kontroll på gruppnivå sker kontroll av att inspektörerna har prioriterat RASFFen och rapporterat tillbaka inom avsatt tid.

Det finns ytterligare ett EU gemensamt system som kompletterar RASFF systemet, AAC (Administrative Assistance and Cooperation). AAC är ett system för samverkan och informationsutbyte och används mellan medlemsländer när bristande lagefterlevnad på livsmedel noterats men livsmedlen fortfarande är säkra/inte skadliga för människors hälsa.

Livsmedelsverket är den nationella kontaktpunkten och alla ACC meddelanden sköts i iRASFF systemet.

Söderåsens miljöförbund har en beredskapsplan som är antagen av direktionen. Senast reviderades den 2018-05-22. Miljöförbundets beredskapsplan omfattar grundläggande avsnitt men är i behov av en uppdatering. Vad gäller livsmedelskontrollen finns det korta avsnitt om livsmedel, dricksvatten, kyl- och fryslager samt RASFF. Ansvariga tjänstemän på miljöförbundet kan nås både under arbetstid och utanför ordinarie arbetstid. Samtliga kommuners krishanteringsteam har kontaktuppgifter så att tjänstemän på miljöförbundet kan kontaktas vid behov. Rutiner och stöddokument vid hantering av livsmedel- och vattenburna utbrott finns i rutinhandbok för livsmedelskontroll som finns tillgänglig för all personal på miljöförbundet.

Miljöförbundet har ingen egen TiB (tjänsteman i beredskap) utan det har kommunerna själva. Miljöförbundet bör även ingå i kommunernas beredskapsplaner och risk- och sårbarhetsanalyser. Under 2023 har kommunerna enligt lagstiftningen skyldighet att ta fram och lämna in en risk- och sårbarhetsanalys. I Klippans kommun inkluderas miljöförbundet i arbetet med deras risk- och sårbarhetsanalys. Vid kris och extra ordinära händelser då kommunerna går upp i stabsläge bör även miljöförbundet vara en del av den staben precis som andra förvaltningar inom kommunen. Det kan vara så att miljöförbundet personal behöver dela upp sig och stödja kommunerna på plats i kommunhusen vid kris och extra ordinära händelser.

Miljöförbundet har liksom kommunerna tillgång till VAKA, nationella vattenkatastrofgruppen. Kontakt sker genom en chef efter överläggning vid en dricksvattenkris. VAKA ger stöd och råd via telefon eller på plats där händelsen inträffat, och kan förmedla kontakt till andra experter. I första hand är det kommunernas VA som kontaktar VAKA då det är de som ska agera i kris. Genom VAKA är det också möjligt att låna från ett nationellt lager med utrustning för nödvattenförsörjning.

I början av 2023 presenterade Livsmedelsverket en ny vägledning, ”Livsmedelskontroll vid kris och höjd beredskap”. Vid kris eller extra ordinära händelser kommer livsmedelskontrollen att använda sig av denna vägledning.

Miljöförbundet deltar vid kommunernas egna övningar eller när de blir inbjudna till övningar. Detta är ett bra sätt att stärka kunskapsnivån hos personalen, få en överblick över den kommunen man arbetar med, lära känna kommunen och få en överblick över hur en krissituation kan se ut och bete sig.

10 Nationell kontrollplan för livsmedelskedjan

I Sveriges fleråriga nationella kontrollplan som gäller år 2022–2025 för livsmedelskedjan beskrivs hur den offentliga kontrollen i hela livsmedelskedjan är organiserad, hur den genomförs och hur den utvecklas. Där finns även övergripande mål som är gemensamma för alla myndigheter som ansvarar för offentlig kontroll i livsmedelskedjan samt operativa mål inom lagstiftningens olika områden och aktiviteter för att nå målen. Den nationella kontrollplanen är ett stöd för alla myndigheter som utför livsmedelskontroll. Denna kontrollplan är utgående från Söderåsens miljöförbund som kontrollmyndighet och är ett resultat av den nationella kontrollplanen för Sverige. Den nationella kontrollplanen finns på Livsmedelsverkets webbplats:

www.livsmedelsverket.se.